

Kooskõlastustabel

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
Eesti Linnade ja valdade Liit	<p>Eelnõus sätestatakse, et riigieelarvest määratakse kohaliku omavalitsuse üksustele riigieelarve võimalustest lähtuvalt toetus:</p> <ul style="list-style-type: none">• vaimse tervise teenuse kättesaadavuse tagamise korraldamiseks• selleks asjakohase ettevalmistusega isiku kaudu. <p>Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, kes on „ajakohase ettevalmistusega“ isik, mis seab kohalikele omavalitsustele suure vastutuse, sest seletuskirjas märgitakse, et vaimse tervise teenuse korraldajana jääb KOV-ile koos teenusepakkujatega vastutus tagada teenuste kvaliteet teenusepakkujate asjakohase ettevalmistuse kaudu. Kordame VTK-le antud tagasisidet, et ei ole puudutatud teemat, kas KOV spetsialistid on piisavalt pädevad, et tuvastada vaimse tervise teenuse vajadust ja teenuse liiki. Täpsustamist vajab, kuidas peaks KOV tagama, et abi on kvaliteetne? VTK-s märgiti, et inimese vaimset tervist ja heaolu toetaksid kvaliteetsed ja (kulu) tõhusad sekkumised ning tugisüsteemide koostöö.</p> <p>Seletuskirja kohaselt kirjeldatakse teenusepakkuja soovituslikke nõudeid täpsemalt toetuse andmise juhendis, mis aitab muudatust tulemuslikumalt rakendada. Juhend on mõeldud KOV-ide toetamiseks teenuste planeerimise</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Eelnõu seletuskirjas on esitatud asjakohase ettevalmistusega isiku kohta järgmised selgitused:</p> <p>Psühholoogiline abi on vastava väljaõppega (psühholoogia bakalaureuse- või magistrikraadiga, kutsetunnistusega spetsialist) psühholoogi rakendatav inimesele või inimrühmale suunatud professionaalne tegevus.</p> <p>Psühhosotsiaalne abi on inimeste psühhosotsiaalset heaolu parandavad tegevused, mida pakuvad oma pädevuse piires selleks asjakohase ettevalmistuse saanud isikud. Asjakohaseks ettevalmistuseks loetakse piisavat hariduslikku ja kutsealast ettevalmistust, kui see loob eeldused professionaalseks ja kvaliteetseks teenuseosutamiseks. Teenust vahetult osutav isik on saanud ettevalmistuse (sh tasemeharidus, täiendkoolitus, praktika ehk töökogemus), mida saab eeldada vastava teenuse osutamise korral. Selle näiteks võib olla ka teenusepakkuja kehtiv kutsetunnistus seotud kutsealal. Töökogemuse hindamisel loetakse piisavaks töökogemus, mis loob eeldused vaimse tervise teenuse pakkumiseks iseseisvalt ja tulemuslikult, arvestades sihtrühma vajadusi ning tunda seejuures ära kutsealased piirid abi osutamisel.</p> <p>Teenusepakkujad ei pea olema tingimata kutsega või magistrikraadiga psühholoogid, vaid tegemist võib olla ka</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>protsessis. Jääb ebaselgeks, millal vastav juhend KOV-ile kättesaadav on.</p>	<p><i>teiste toetavate teenuste (nt hingehoid, teraapiad, tugigrupid, kogemusnõustamine jm) pakkujatega, kellel on vastav ettevalmistus nende teenuste pakkumiseks. Täpsemalt kirjeldatakse soovituslikke nõudeid toetuse andmise juhendis, mis aitab muudatust tulemuslikumalt rakendada. Juhend on mõeldud KOV-ide toetamiseks teenuste planeerimise protsessis. See saab tuginema senisele taotlusvoorudes kogunenud kogemusele. Juhend saab kättesaadavaks enne muudatuse jõustumist</i></p> <p>Hindame ka, et KOV-ides on olemas spetsialistid, kel on pädevus hinnata inimese psühhosotsiaalse abi vajadust – see kuulub sotsiaaltöö eriala pädevuste hulka.</p>
	<p>Seletuskirjas viidatakse korduvalt, et vaimse tervise teenust peaks korraldama kogukonna tasandil. Palume täpsustada, mida peetakse silmas kogukonna tasandi all.</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Kogukonna tasandist räägitakse vaimse tervise teenuste püramiidi kontekstis, kus see viitab inimestele tema kodulähedal pakutavatele teenustele. Oleme selgitanud, et sinna hulka kuuluvad nii esmatasandi vaimse tervise teenused kui kogukonna formaalsed teenused – viimaste hulka kuuluvad ka KOV-ide poolt pakutavad vaimse tervise teenused ehk psühhosotsiaalne ja psühholoogiline abi.</p>
	<p>Seletuskirja kohaselt on eelnõu eesmärgiks luua eeldused, et kõikides KOV-ides oleks kodulähedane psühhosotsiaalne ja psühholoogiline abi seal elavatele inimestele kättesaadav. Jääb ebaselgeks, kuidas piirkondades, kus kohapeal puuduvad vastavate teenuste osutajad, seda tagada. Kordame VTK tagasisides väljendatud muret, et teenusepakkujaid ei pruugi piisata (eriti maapiirkondades) ning võib tekkida täiendav surve juba praegu mittepiisavalt esindatud</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Teenusepakkujad ei pea olema seotud ühe konkreetse KOViga. Ka senine praktika näitab, et osateenusepakkujaid pakuvad oma teenuseid mitmes (sageli lähestikku asuvas) KOV-is. Võimalus kaasata vaimse tervise abi pakkumisse laiemat spektrit teenuseid ja teenuseosutajaid peaks survet kutsega psühholoogidele ikkagi vähendama.</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	spetsialistidele (nt psühholoog-nõustajad, kliinilised psühholoogid).	
	Ebaselgeks jääb ka seletuskirja selgitus, mille kohaselt on muu hulgas teenuse saajatena hõlmatud näiteks üldhooldusteenust saavad inimesed, kelle elukohana on vastav KOV kantud rahvastikuregistrisse. Kas siin on mõeldud võimalust, et KOV korraldab oma elanikele teenust üle Eesti asuvates hooldekodudes?	Selgitame. Toetust jaotatakse proportsionaalselt KOV-i elanike arvule. Kui KOV-i rahvastikuregistris olev inimene elab hooldekodus, siis on võimalik ka talle vaimse tervise teenuseid pakkuda (nt hingehoidlik nõustamine vm).
	Seletuskirja kohaselt KOV-i võimalus pakkuda mittekliinilisi vaimse tervise teenuseid on ühtlasi võimalus kaasata spetsialiste, keda senine süsteem piisavalt ei rakenda. Nii on võimalik haarata kaasa vaimse tervise spetsialiste, kes ei kuulu erineva spetsialiseerumisega kutsega psühholoogide hulka, kuid kellel on asjakohane ettevalmistus pakkuda mingit konkreetset psühhosotsiaalse või psühholoogilise abi teenust. Puudub analüüs, kui palju seni rakendusest vastavaid spetsialiste on.	Selgitame. Teenuste ja teenusepakkuja spekter on lai ning lisaks psühholoogidele saab teenusepakkujana kaasata nt terapeute (nt mängu,- pere,- loovterapeudi), kogemusnõustajaid jne. Näiteks kuulub Eesti Pereteraapia Ühingu üle 200 pereterapeudi, Eesti Loovteraapia Ühingu üle 100 loovterapeudi (sh kunstiteraapia, muusikateraapia, tantsu- ja liikumisteraapia), Eesti Mänguterapeutide Assotsiatsiooni ligi 40 mänguterapeudi, Kogemusnõustajate Koja registrisse üle 600 kogemusnõustaja jne.
	Seletuskirjas märgitakse, et eelnõuga ei nähta ette KOV-i kohustust hinnata inimese individuaalset abivajadust ega teenust saama suunamist. Palume selgitada, kas siin ei ole vastuolu SHS § 15 lõikega 1, mis sätestab KOV-i kohustuse selgitada välja abi saamiseks pöördunud isiku abivajadus ja sellele vastava abi ulatus.	Selgitame. KOV mõtestab ja määratleb oma elanike peamised abivajavad sihtrühmad ning neile sobivad teenused ning kavandab nende teenuste pakkumise sõlmides selleks sobivate teenusepakkujatega lepingud. SHS § 15 lg 1 ei reguleeri KOV-i enda korraldatavate teenuste eeldusi, vaid see on kohaldatav SHS alusel KOV-i poolt korraldatavale abile. Vaimse tervise teenus on rahastatav SHS alusel, kuid tegemist on KOV-i enda

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
		teenusega, mille tingimused ja kord sätestatakse KOV-i enda poolt.
	Vastuoluline on, et ühelt poolt rõhutatakse vaimse tervise abi andmise vabatahtlikkust KOV-ide poolt, teisalt kohustatakse KOV-e välja arendama vaimse tervise teenuste osutamise regulatsiooni, kehtestama vastavat korda ja kandma statistika saamiseks andmed STAR-i. KOV kehtestatud korra alusel tekib inimestel põhjendatud ootus KOV-lt vaimse tervise teenuseid saada. Toetusfondi kaudu KOV-le tulev rahastus abivajadust kindlasti ei kata ja seega kasvab surve KOV-i eelarvele. Leiame, et sellisel kujul on tegemist KOV-ile varjatud kohustuse panemisega.	Selgitame. Riigipoolne sihtotstarbeline toetus toetusfondi kaudu ei ole mõeldud katma kogu vaimse tervise teenuste vajadust. Kohustus vaimse tervise teenuse regulatsioon välja töötada on KOV-l, kes soovib toetusfondi rahastust kasutada. Juhul, kui KOV kasutab toetusfondi rahastust, siis saab seda teha vaid sihtotstarbeliselt ning see eeldabki teenuse osutamise regulatsiooni välja arendamist ja vastavasisulise korra kehtestamist. Samuti tuleb ka KOV teenuste mahtude planeerimisel lähtuda eelarvelistest vahenditest ning juhul kui vajadus teenuse järgi on suurem kui KOV-i võimalused teenust osutada, saab kaaluda võimalusi järjekorramenetluse loomiseks või muuks lahenduseks, mis toetab teenuse paremat jõudmist sihtrühmani.
	Nõustuda ei saa sellega, et seletuskirjas ei ole hinnatud muudatusega kaasnevat mõju KOV-i töö- ja finantskoormusele ning ei ole kirjeldatud selle kätteallikad. Eksitav on väide, et kuna tegemist on varasema taotlusvooru põhiselt toimunud tegevusega, ei kaasne KOV-idele täiendavat koormust. Näiteks on KOV-il kohustus kontrollida, kas teenuse saaja elukoht on registreeritud nende omavalitsuses. Eelnõuga kaasneva mõju puhul on oluline arvestada ka sellega, et varasemas taotlusvoorus osales vaid 60% KOVe, mis tähendab et ligi pooltel omavalitsustel vastava teenuse korraldamisega seotud kogemus puudub.	Selgitame. Varasemalt pidid KOV-id läbi mõtlema oma peamiste sihtrühmade vajadused, esitama taotlused, sõlmima teenusepakkujatega lepingud, esitama aruande. Muudatusega jääb ära senine taotluse esitamine, kõik ülejäänud etapid jäävad samaks, seetõttu hindame, et selle (rahastusskeemi) muudatusega halduskoormus ei suurene. Kui KOV-il puudub senine kogemus, siis kaasneks koormus ülal-loetletud tegevuste teostamiseks nii varasema rahastusskeemi (toetusmeetmed) kui uue, eelnõuga välja pakutud lahenduse puhul.
Justiitsministeerium	Eelnõu § 1 p 1 – kõnealuse sätte kohaselt nähakse ette kohustus edastada sotsiaalteenuste ja -toetuste	Osaliselt arvestatud.

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>andmeregistrisse (STAR) SHS § 156 lõikes 3⁹ nimetatud vaimse tervise teenuse osutamise andmed. Samas aga SHS § 156 lõikes 3⁹ esitatavaid andmeid toodud ei ole ning viidatud säte reguleerib toetuse maksmist. Seega ei ole arusaadav, milliseid andmeid STAR-i edastama hakatakse, ning seetõttu ei ole võimalik ka hinnata andmetöötluse eesmärgipärasust ja proportsionaalsust. Palume selles osas seletuskirja ja eelnõu täiendada. Seletuskirjas on selgitatud, et andmeid on STAR-i vaja selleks, et saaks teha statistikat ja andmeanalüüsi ülevaateid ning kavandada teenuseid. Küll aga ei ole selgitatud, kas tegemist on isikustatud andmetega, sealhulgas eriliiki isikuandmetega. Kui eesmärgiks on statistika ja analüüs, siis võiks eeldada, et andmete esitajad ei peaks STAR-i esitama isikuandmeid. Palume ka selles osas seletuskirja ja eelnõu täpsustada.</p> <p>Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.</p>	<p>STARi kasutusele võtust on SKA ettepanekul loobutud. Eelnõu § 1 selgitust on (statistiliste) andmete osas täiendatud. Andmevahetust on mh käsitletud seletuskirja punktis 6 alapealkirja „Andmekaitsealane mõjuhindang“ all.</p> <p>Arvestatud osaliselt.</p> <p>Arvestatud ei ole järgmise kolme seletuskirjas tehtud märkusega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ettepanek seletuskirja p-s 5: „Puutumus on IKÜM-iga ja sellest tulenevalt on andmekaitsealane mõjuhindang esitatud.“ – ei arvestata. Eelnõuga ei teha erisust, millest tuleks teavitada. Eelnõu on IKÜMiga vastavuses, mis on otsekohalduv. Ei pea vajalikuks igakord seda korrata. Viide on p 1.3 all olemas. 2) ettepanek seletuskirja p-s 8: „Palun lisage siia ka uute aktide kehtestamise ja kehtivate kehtetuks tunnistamise vajadus, siis on selge, et ka need aspektid on läbi mõeldud.“ – ei arvestata. Selliseid õigusakte ei ole. Senine toetus on olnud

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
		<p>konkreetselt aastaks sätestatud määrustega. Midagi enam ei juurde ei tule kui see, mis seletuskirjas juba muudatusena toodud.</p> <p>3) ettepanek seletuskirjas p-s 6: „Antud lõik sobib iseloomustama mõju KOVidele: Püsi rahastus annab KOV-ile võimaluse sõlmida teenuseosutajatega pikemaajalisi lepinguid, mis tagab neile püsivama teenusevajaduse ning suurendab nende kindlustunnet.“ – ei arvesta. Lause väljendab mõju (nt kindlustunde kasvu) teenuseosutajatele.</p>
Rahandusministeerium	<p>Märkisime ka oma kooskõlastuskirjas VTK-le, et teenuse pakkumise vabatahtlikkuse korral kaasneb risk, et kas teenust ei pakuta üldse või kui isegi seda soovitakse teha, ei leidu teenuse pakkumiseks kvalifitseeritud inimesi. Kuivõrd riigieelarve seaduse § 48 lõike 2 kohaselt antakse toetusfondist kohaliku omavalitsuse üksustele toetust seaduses määratud sihtotstarbel ja tingimustel kasutamiseks, tekib eespool kirjeldatud juhul olukord, kus mõnel kohaliku omavalitsuse üksusel võib sihtotstarbeliseks kasutamiseks eraldatud raha jääda kasutamata.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.</p>
	<p>Eelnõus puuduvad tingimused, mis tagaks riigi poolt sihtotstarbeliselt eraldatud raha tulemusliku kasutamise või eraldatud raha kasutamata jätmise korral selle tagastamise. Kuivõrd riigieelarve seaduse § 48 lg 2 võimaldab seaduses määrata toetusfondi kaudu eraldatud toetuse kasutamiseks tingimusi, palume eelnõu täiendada.</p>	<p>Mitte arvestatud. Eelnõus on ette nähtud toetusfondi kasutamise tingimused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaimse tervise teenuse kättesaadavuse tagamise korraldamiseks • selleks asjakohase ettevalmistusega isiku poolt. <p>Täiendavalt tuleb märkida, et KOV peab teenuse osutamise alustamisel teavitama oma elanikke teenusest ja selle osutamise korraldusest kooskõlas SHS § 14 lõikega 2,</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
		kehtestades teenuse pakkumise tingimused ja korra. Vastavalt SHS § 157 lg-le 3 teeb Sotsiaalkindlustusamet haldusjärelvalvet SHS alusel antud KOV haldusaktide õiguspärasuse ning sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi, samuti riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste vahendite kasutamise üle.
Regionaal-ja Põllumajandus ministeerium	Seletuskirja 6. osa „Seaduse mõjud“, alaosa „Mõju majandusele ja regionaalarengule“ leheküljel 8 on märgitud, et eelnõu mõju väljendumises on kesksel kohal otsus, kas kohalik omavalitsus (edaspidi KOV) hakkab teenust pakkuma või mitte. Palume seletuskirjas selgitada, miks on KOV-ide valmisolek teenust osutada erinev ning mida kavatsetakse ette võtta, et suurendada KOV-ide võimekust ja valmisolekut vaimse tervise teenuse osutamiseks.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
	Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja 6. osa „Seaduse mõjud“, alaosa „Mõju majandusele ja regionaalarengule“. Palume eristada mõju majandusele ja mõju regionaalarengule Vabariigi Valitsuse 22.12.2011 määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja“ § 46 lõike 1 kohaselt, et tagada tasakaalustatud mõjuanalüüs.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
	Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja hinnanguga, kui kõrge võib olla tegelik minimaalne vajadus kogukonna vaimse tervise teenuste järele võrreldes antud toetusega loodavate võimalustega.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
Sotsiaalkindlustusamet	Eelnõuga muudetakse sotsiaalhoolekande seadust (SHS) selliselt, et kohalikel omavalitsustel (KOV) on võimalik saada toetust vaimse tervise teenuste korraldamiseks. Sellega seondult meenutame, et SKA palus oma tagasides VTK-le	Mitte arvestatud. Vaimse tervise teenus on koondnimetus, mille all mõistetakse psühhosotsiaalset ja psühholoogilist abi. Ei saa nõustuda, et selliste abiteenustega seondult SKA-l

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>läbi mõelda ka uue toetusmeetme järelevalvega seonduv ja näha ette asjakohased erisused (vt SKA 27.03.2024 tagasiside VTK-le nr 5.2-2/10192-1). Ühtlasi tööme välja, et kuivõrd vaimse tervisega seonduvates küsimustes on pädevus ennekõike tervisevaldkonna asutustel, siis ei peaks muudatusega kaasnev järelevalve langema SKA ülesandeks.</p> <p>Antud eelnõus vaimse tervise toetusmeetme järelevalvega seonduvaid erisusi ette nähtud ei ole ja see on siiski allutatud SKA üldisele järelevalvele (SHS § 157 lõige 3). SKA jääb oma varasemalt väljendatud seisukoha juurde ja palume jätkuvalt vaimse tervise toetusmeetmete kasutamisega seonduva järelevalve osas näha SHS-i ette erisused. Näiteks täiendades SHS § 157 järgmiselt: „(x). Riikliku- ja haldusjärelevalvet käesoleva seaduse § 156 lõigetes 39 ja 31o nimetatud toetuse kasutamise ning vaimse tervise teenuse üle teostab [...] “. Nõustuda ei saa aga lahendusega, kus uue toetusmeetmega seonduv järelevalve pannakse SKA ülesandeks, ilma ressursi vajadusi kaardistamata ja vahendeid eraldamata.</p>	<p>pädevus puudub. Tegemist ei ole psühholoogilise või psühhiaatrilise raviga, millise pakkumisega seonduv pädevus on tervishoiusüsteemis.</p> <p>SHS § 157 lg 3 näeb ette SKA kohustuse teha haldusjärelevalvet SHS alusel antud kohaliku omavalitsuse üksuse haldusaktide õiguspärasuse ning sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi, samuti riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste vahendite kasutamise üle.</p> <p>Riikliku ja haldusjärelevalve ülesanne pandi SKA-le 2017. aastal. Seletuskirja on järelevalve osas täiendatud.</p>
	<p>Eelnõu § 1 punktiga 1 täiendatakse SHS § 144 lõiget 1 punktiga 17, millega luuakse õiguslik alus, et KOV saaks kanda sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (edaspidi STAR) andmed isikule vaimse tervise teenuse osutamise kohta. Eelnõu seletuskirja (lk 4) kohaselt võimaldab andmete STAR-i kandmine teha statistikat ja andmeanalüüsi, mis on aluseks nii ülevaate saamiseks kui ka teenuste edasiseks kavandamiseks ja arendamiseks. Seejuures on märgitud, et muudatusega ei kaasne STAR-i arendusvajadust. KOV-id</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Oleme täpsustanud praeguse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (edaspidi STAR) võimalusi ning selgitanud välja, et kuigi STAR võimaldab KOV-idel sinna andmeid kanda, siis statistikat ülevaate saamiseks teenuste pakkumisest ja edasiste kavandamiseks ei ole võimalik sealt välja võtta. Sellest tulenevalt nähakse eelnõuga ette kohustus KOV-idele kord aastas esitada kokku lepitud sisuga aruandlus (täpsemalt kirjeldatud seletuskirjas). Sellega seoses näeme vajadust analüüsida kas ja kui, siis</p>

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
	<p>saavad STAR-i ka praegu luua asjakohase abinõu, mis käesoleval juhul oleks nimetusega „vaimse tervise teenus“.</p> <p>Eeltooduga seonduvalt peame vajalikuks täpsustada, et täna ei ole STAR-is sellist üldist abinõud nagu „vaimse tervise teenus“. Seetõttu ei võimalda üldist ja ajaloolist statistikat saada see kui iga KOV märgib STAR-i oma abinõu, vaid see abinõu tuleks STAR-i lisada andmekogu üleselt. Siinkohal on oluline täpsustada, et kuigi vanasse STAR-i saaks sellise üldise abinõu lisada, siis pikemas vaates liigutakse teenustega uude STAR-i ja sinna vaimse tervise abi teenuse lisamine tähendab arenduskulu.</p>	<p>milline täiendav arendusvajadus kaasneb uue STAR-i puhul vaimse tervise teenuse lisamisega sinna kantavate teenuste hulka.</p>